

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ANKARA ALTINDAĞ BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	12
7. DENETİM BULGULARI	12
8. EKLER	49

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Tasarruf Tedbirleri Genelgesi'ne Uygun Olmayan Harcamaların Listesi	24
Tablo 9: Fiziki Olarak Birimlerde Bulunmayan Taşınırın Listesi	25
Tablo 10: Millet Bahçesine Yapılmış Olan Bakım ve Onarımlar	33
Tablo 11: Beyanname Vermeyen veya Eksik Beyanname Veren Elektrik Tedarik Şirketleri	38

KISALTMALAR

AKM	: Atatürk Kültür Merkezi
A.Ş.	: Anonim Şirket
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	: Türk Lirası
TÜFE	: Tüketici Fiyat Endeksi
YİKOB	: Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi
2. Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması
3. Taşınır Niteliğinde Olan Malzemelerin İlk Madde ve Malzemeler Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Yevmiye Defteri Kayıtlarında Çeşitli Hatalar Yapılması
2. Vadesinde Ödenmeyen Kira Alacakları İçin Yıl Sonunda Gecikme Zammı Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması
3. Taşınmaz Kira Bedellerinin Emsal ve Rayiç Bedellere Göre Güncellenmemesi
4. Tasarruf Tedbirlerine Uygun Olmayan Alımların Yapılması
5. Kayıtlarda Yer Alan Bazı Demirbaşların Fiziki Olarak Belediye Birimlerinde Bulunmaması
6. Ödenme Süresi Geçen Kira Alacaklarına İlişkin Hukuki Sürecin Başlatılmaması
7. Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personelin SGK Prim ve Vergilerinin Zamanında Ödenmemesi
8. Bütçe İçi İşletmeler İçin Kullanılan Ödeneğin Bütçeleştirme ve Muhasebeleştirme İşlemlerinin Mevzuatta Belirtilen Şekliyle Yapılmaması
9. Yüklenici ve Alt Yüklenicilerin İmalat Hatalarında Sorumluluk Sürecinin İşletilmemesi
10. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
11. Elektrik Satışı Yapan Tedarik Şirketlerinden Bir Kısımının Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamesi Vermemesi, Bir Kısımının ise Eksik Beyanda Bulunması
12. Bazı Mükelleflerin Şartları Sağlamadığı Halde İndirimli Emlak Vergisi Uygulamasından Faydalanması

13. Bazı İşyerlerine İlişkin Emlak Vergisinin Meskenler İçin Belirlenen Oran Üzerinden Tarhiyat ve Tahakkukunun Yapılması

14. Bazı İşyerlerine İlişkin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması

15. Belediye Sınırları İçinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Gösteren İşletmelerin Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Altındağ Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, zabıta, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Altındağ Belediyesinin karar organı olan belediye meclisi, biri belediye başkanı olmak üzere 38 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, fen işleri, zabıta, kültür ve sosyal işler, mali hizmetler, imar ve şehircilik, temizlik işleri, çevre koruma ve kontrol, veteriner işleri, basın yayın ve halkla ilişkiler, insan kaynakları ve eğitim, sosyal yardım işleri, evlendirme, destek hizmetleri, özel kalem, hukuk işleri, emlak ve istimlak ile bilgi işlem müdürlüklerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde diğer müdürlükler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre üç belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Altındağ Belediyesinin teşkilat yapısında, özel kalem, hukuk işleri ile mali hizmetler müdürlükleri doğrudan Başkana bağlı birimlerdir. Başkana bağlı memurlar arasından atanan beş başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 18 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. 2024 yıl sonu itibarıyla çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	507	334
Sözleşmeli Personel	7	7
Kadrolu İşçi	9	9
Geçici İşçi	-	-
Toplam	523	350
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1402

Belediyenin doğrudan ve/veya dolaylı hissedarı olduğu toplam 2 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesinde, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Altındağ Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Altındağ Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler

E - K o d u	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen/ Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	232.451.112,00	0,00	53.954.739,90/-5.224.739,90	281.181.112,00	262.188.567,65	18.992.544,35	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kuruml. Devlet Primi Giderleri	0,00	24.493.143,00	0,00	5.636.515,70/-546.515,70	29.583.143,00	27.244.418,51	2.338.724,49	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	15.833.293,09	1.700.207.370,00	0,00	818.180.805,25/-793.000.305,25	1.741.221.163,09	1.385.383.288,71	347.193.796,85	8.644.077,53
04	Faiz Giderleri	0,00	850.000,00	0,00	13.000.000,00/0,00	13.850.000,00	12.944.704,18	905.295,82	0,00
05	Cari Transferler	17.623.022,33	260.006.375,00	7.985.626,03	44.117.523,56/-35.048.023,56	294.684.523,36	106.835.076,58	187.849.446,78	0,00
06	Sermaye Giderleri	45.854.720,14	282.165.000,00	45.173.086,16	327.240.876,67/-178.310.876,67	522.122.806,30	161.586.883,71	148.887.958,16	211.647.964,43
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00/0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00/0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	250.000.000,00	0,00	0,00/-250.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam		79.311.035,56	2.750.173.000,00	53.158.712,19	0,00	2.882.642.747,75	1.956.182.939,34	706.167.766,45	220.292.041,96

Altındağ Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesinde 2.750.173.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup önceki yıldan devreden 79.311.035,56 TL ve yıl içinde eklenen 53.158.712,19 TL ödenek ile birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 2.882.642.747,75 TL olmuştur. Yıl içinde 1.956.182.939,34 TL bütçe gideri yapılmış, 706.167.766,45 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 220.292.041,96 TL ödenek ise 2025 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (Ek Bütçe Dahil) (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	613.950.000,00	334.887.659,14	192.479,32	334.695.179,82	54,52
03- Teşebbüs ve Mülk. Gelirl.	353.640.000,00	160.855.352,65	956.248,86	159.899.103,79	45,22
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	100.000.000,00	151.465.058,64	0,00	151.465.058,64	151,47
05- Diğer Gelirler	1.282.833.000,00	1.278.607.449,09	125.039,49	1.278.482.409,60	99,66
06- Sermaye Gelirleri	400.000.000,00	214.471.068,03	0,00	214.471.068,03	53,62
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Red ve İadeler (-)	-250.000,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	2.750.173.000,00	2.140.286.587,55	1.273.767,67	2.139.012.819,88	77,78

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri tahsilat oranı %77,78 seviyesinde gerçekleşmiştir. Alınan bağış ve yardımlar (%151,47) beklenenin üstünde; diğer gelirler (%99,66) beklenene yakın; vergi gelirleri (%54,52), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%45,22) ile sermaye gelirleri (%53,62) ise beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (Nihai) (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	281.181.112,00	262.188.567,65	93,25
02- Sosyal Güv.Kurumlarına Devlet Primi Gid.	29.583.143,00	27.244.418,51	92,09
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.741.221.163,09	1.385.383.288,71	79,56
04- Faiz Gideri	13.850.000,00	12.944.704,18	93,46
05- Cari Transferler	294.684.523,36	106.835.076,58	36,25
06- Sermaye Giderleri	522.122.806,30	161.586.883,71	30,95
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00
Toplam	2.882.642.747,75	1.956.182.939,34	67,86

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %67,86 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe gider kalemlerinin her birinde gerçekleşen tutarlar ilgili kalem için nihai bütçe ödenek tutarlarının altında gerçekleşmiş olup ödenek üstü harcama yapılmamıştır.

Belediyenin bütçe gelir ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2022-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A*100]	2023-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B*100]
Vergi Gelirleri	193.920.187,49	271.774.397,46	334.887.659,14	40,15	23,22
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	125.949.060,25	207.286.125,05	160.855.352,65	64,58	-22,40
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gel.	52.516.467,28	114.502.883,76	151.465.058,64	118,03	32,28
Diğer Gelirler	365.835.835,97	662.019.248,22	1.278.607.449,09	80,96	93,14
Sermaye Gelirleri	114.214.872,39	368.177.248,34	214.471.068,03	222,35	-41,75
Alacaklardan Tahsilat	0,00	48.000,00	0,00	-	-

Toplam	852.436.423,38	1.623.807.902,83	2.140.286.587,55	90,49	31,81
Bütçe Gelirl. Red ve İadeler Toplamı (-)	-656.418,26	-1.985.369,24	-1.273.767,67	202,45	-35,84
Net Toplam	851.780.005,12	1.621.822.533,59	2.139.012.819,88	90,40	31,89

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında net gelirler bir önceki yıla göre 517.190.286,29 TL'lik (%31,89) artış göstermiştir. Bu çerçevede gelir kalemlerine bakıldığında; sermaye gelirlerinde -153.706.180,31 TL (%-41,75), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde -46.430.772,40 TL (%-22,40) azalış olmasına rağmen; diğer gelirlerde 616.588.200,87 TL (%93,14), vergi gelirlerinde 63.113.261,68 TL (%23,22) ve alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerde 36.962.174,88 TL (%32,28) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Diğer gelirlerdeki artışın merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylardaki artışlardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2022-2023 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A*100]	2023-2024 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B*100]
Personel Giderleri	75.009.591,44	159.012.164,26	262.188.567,65	111,99	64,89
SGK Devlet Prim Giderleri	10.647.167,20	17.345.206,81	27.244.418,51	62,91	57,07
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	410.238.192,85	1.102.371.966,48	1.385.383.288,71	168,72	25,67
Faiz Giderleri	2.968.490,70	1.999.065,46	12.944.704,18	-32,66	547,54
Cari Transferler	110.701.091,26	246.953.936,35	106.835.076,58	123,08	-56,74
Sermaye Giderleri	349.682.652,32	439.989.885,79	161.586.883,71	25,83	-63,27
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Borç Verme	0,00	15.020.825,00	0,00	-	-
Toplam	959.247.185,77	1.982.693.050,15	1.956.182.939,34	106,69	-1,34

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre -26.510.110,81 TL (%-1,34) azalmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinde 103.176.403,39 TL (%64,89), sosyal güvenlik kurumlarına prim giderlerinde 9.899.211,70 TL (%57,07), mal ve hizmet alım giderlerinde 283.011.322,23 TL (%25,67), faiz giderlerinde 10.945.638,72 TL (%547,54) tutarlarındaki artışlara karşı; cari transferlerde -140.118.859,77 TL (%-56,74), sermaye giderlerinde ise -278.403.002,08 TL (%-63,27) tutarlarında azalışlar olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 4.433.221.490,57 TL, Faaliyet Geliri 2.115.652.073,72 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu -2.317.569.416,85 TL olarak gerçekleşmiştir.

Altındağ Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	ALTIN-BEL İNŞ. VE MAD. TUR. DANIŞM. TARIM TEKS. BİLG.YAY. TEM. SAN VE TİC. LTD. ŞTİ	22.215.000,00	7.165.000,00	100,00
2	ALTINDAĞ BELEDİYESİ PERSONEL LTD. ŞTİ.	1.000.000,00	1.000.000,00	100,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Altındağ Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve

standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,

- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır. Raporda yer alan mali tablolara enflasyon düzeltmesi uygulanmamıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise

İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikle işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Altındağ Belediyesince iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

2020 - 2024 dönemi stratejik planı ile 2025 - 2029 dönemi stratejik planı zamanında yayımlanmış olup içerik açısından mevzuata uygundur. 2024 yılı İdare performans programı ile 2025 yılı İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata kısmen uygun hazırlanmış olup ilgili Yönetmelik kapsamında faaliyet raporunda yer alması gereken temel mali tablolar olan Bilanço, Faaliyet Sonuçları Tablosu, Nakit Akış Tablosu, Öz Kaynak Değişim Tablosu ile Bütçelenen ve Gerçekleşen Tutarların Karşılaştırma Tablosuna ve bu tablolara ilişkin açıklamalara; bütçe hedef ve gerçekleştirmelerinde meydana gelen sapmaların nedenlerine, yardım yapılan birlik, kurum ve kuruluşların faaliyetlerine ilişkin bilgilere yer verilmemiştir. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. İdarede üç iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Söz konusu kadrolara atama yapılmamıştır.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen iç kontrol sistemine ilişkin eksikliklerin giderilerek iç kontrol mevzuatına uyumun sağlanması gerekmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Altındağ Belediyesinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tahsis Edilen ve Tahsisli Kullanılan Taşınmazların Muhasebe Kayıtlarında İzlenmemesi

İdare tarafından diğer kamu kurumlarına tahsis edilen ve diğer kamu kurumları tarafından İdareye tahsis edilen taşınmazların muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 188, 189, 190, 191, 192 ve 193'üncü maddelerinde tahsis edilen taşınmazların niteliklerine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabında izleneceği belirtilmiştir. Bu amaçla , Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün 41 sıra no.lu Tebliği yayımlanmış ve yardımcı hesaplar belirlenerek merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin detaylı hesap planına eklenmiştir. Tebliğ'e göre taşınmaz maliki kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; 500 Net Değer Hesabına borç, ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabına alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedilecektir. Taşınmazın tahsis edildiği kamu idaresi tarafından tahsis işlemine ilişkin belgeler muhasebe birimine verildiğinde; ilgisine göre 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı veya 252 Binalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak; varsa taşınmaza ilişkin amortisman tutarları 500 Net Değer Hesabına borç, 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedilecektir.

Tahsis işleminin konusu olan taşınmaz mal, kamu hizmetinin ifası amacıyla ilgili idarenin kullanımına bırakıldığından tahsis yapan ve yapılan idarelerin, bu kaynakların tam ve doğru olarak raporlanmasını teminen tahsis işlemini muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte 10.10.2006 tarih ve 26315 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Tahsis ve Devri Hakkında Yönetmelik'in "Tahsisli taşınmaza ilişkin giderler" başlıklı 7'nci maddesi uyarınca; tahsisli taşınmazlar ile ilgili her türden giderin tahsis yapılan kurum tarafından karşılanması ve bu kapsamdaki muhasebe kayıtlarının tesis edilen bu işlemlere göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Tahsisli taşınmazlara ilişkin bilginin muhasebe kayıtlarında yer alması, İdarenin tahsise konu taşınmazları üzerindeki mali yükümlülükleri açısından da önem arz etmektedir.

Taşınmazlar üzerinde yapılan incelemelerde; İdare tarafından tahsisli olarak kullanılan 34 adet taşınmaz ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edilen 38 adet taşınmaza ilişkin muhasebe kayıtlarının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında; Belediyeye tahsis edilen ve başka kurumlara tahsis edilmiş olan binalar için 2025 yılı içerisinde gerekli muhasebe kayıtlarının yapılmasına yönelik çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kurum tarafından tahsise konu edilen taşınmazlara yönelik muhasebe kayıtlarının yapılmaması nedeniyle 2024 yıl sonu Bilançosunda 25 Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu ile 500 Net Değer Hesabı doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

BULGU 2: Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması

Kurumun mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin taşınmaz formları ile taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanmadığı, taşınmazlara ilişkin bedel belirleme çalışmalarının yapılmadığı ve taşınmazların muhasebe sistemine kayıt işlemlerinin tamamlanmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda taşınmazların kamu kaynağı olduğu belirtilmiş, kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların bu kaynakların muhasebeleştirilmesinden ve raporlanmasından sorumlu oldukları ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları hüküm altına alınmıştır.

Kanun'un "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinde, idarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenleme görevi mali hizmetler birimine tevdi edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Taşınır ve taşınmaz işlemleri" başlıklı 44'üncü maddesinde, taşınmazların kaydına ilişkin usul ve esaslar konusunda Cumhurbaşkanına (02.07.2018 öncesi Bakanlar Kurulu) yetki verilmiş, bu maddeye dayanılarak hazırlanan Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'te belediyelerin de içinde yer aldığı genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydının ve icmal cetvellerinin düzenlenmesinin bu Yönetmelik uyarınca yapılacağı belirtilmiştir.

Yönetmelik'in ekinde taşınmazların cinslerine göre oluşturulmuş kayıt planına yer verilmiş, "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesinde ise, "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar", "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar", "Orta Malları", "Genel Hizmet Alanları" ve "Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsisler" için Yönetmelik'in ekinde ayrı ayrı formlar bulunduğu, kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerinde söz konusu formların hazırlanacağı ve mali hizmetler birimine gönderileceği, mali hizmetler biriminde bu formların konsolide edilerek taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında ise taşınmaz bedelinin her bir taşınmaz için nasıl tespit edileceği ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiş, Yönetmelik eki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bunun belirlenememesi durumunda rayiç bedeli üzerinden, bunun da belirlenememesi durumunda ise iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiştir. Kayıt Planının diğer başlıkları altında yer alan taşınmazların ise doğrudan iz bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı ifade edilmiştir.

Maliyet bedeli ve rayiç bedelin belirlenmesinde yaşanan sıkıntılardan dolayı Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde 2014 yılında değişikliğe gidilerek söz konusu değerler belirleninceye kadar emlak vergi değerleri üzerinden fiili envanterlerin ve icmal cetvellerinin hazırlanması öngörülmüş, bu işlemin en geç 30.09.2014 tarihine kadar tamamlanması zorunlu tutulmuştur. Aynı maddede muhasebe birimine de çeşitli yükümlülükler getirilmiş, icmal cetvellerinin hazırlanması üzerine muhasebe birimi tarafından muhasebede kayıtlı taşınmazların 01.10.2014 tarihine kadar ilgili hesaplardan çıkarılıp aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden yeni muhasebe kayıtlarının yapılması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında ise maliyet bedeli ve rayiç değer konusunda yapılacak çalışmanın en geç 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Yönetmelik'in Geçici 1'inci maddesinde yapılan düzenleme ile kamu idarelerine daha önceden muhasebe kayıtlarına giren hatalı taşınmaz kayıtlarını fiili duruma göre tamamen düzeltme imkânı getirilmiş, 2014 yılının Ekim ayına kadar bu işlemin emlak vergi değerleri üzerinden yapılma kolaylığı da sağlanmıştır. Maliyet bedeli ve rayiç değer belirlenmesi için 2017 yılının sonuna kadar kurumlara tüm işlemlerini ve muhasebe kayıtlarını Yönetmelik'e uygun hale getirmeleri için 3 yıllık ilave bir süre daha tanınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde ise

Yönetmelik'in yürürlüğe girdiği 27.05.2016 tarihinde mevcut olup hesaplarda yer almayan maddi duran varlıklardan envanter ve değerlemesi yapılanların tahakkuk birimince bildirildikçe, muhasebe birimlerinde ilgili maddi duran varlık hesabı ile net değer hesabına kaydedilmek suretiyle hesaplara alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemelerde, Kurum tarafından 2014 yılı Ekim ayına ve 2017 yılının sonuna kadar yapılması gereken taşınmaz kayıt işlemlerinin yapılmadığı, Kurum taşınmazlarına ilişkin formların, icmal cetvellerinin ve muhasebe kayıtlarının Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilmediği; 2024 yılı sonu itibarıyla da söz konusu çalışmaların tamamlanmadığı görülmüştür. Tapu sisteminden alınan bilgilerde Kurum mülkiyetinde kayıtlı arazi, arsa, bahçe, yol, bina, mesken, dükkan ve diğer cinslerde 3.541 adet taşınmazın bulunduğu, ancak taşınmaz formları ile taşınmaz icmal cetvellerinin hazırlanmaması nedeniyle söz konusu taşınmazların tamamının muhasebe sistemine kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Bu nedenle, Bilançoda 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı ile 500 Net Değer Hesabında hataya neden olunmuştur.

Son denetim yılı Sayıştay Denetim Raporunda da bulgu konusu yapılmış olan ve İdare tarafından herhangi bir düzeltici işlem yapılmayan bu hususa ilişkin Kamu İdaresi cevabında, taşınmazların ilgili formlar ile muhasebe kayıtlarına alınmasına ilişkin çalışmaların halen devam etmekte olduğu, gelecek denetim dönemine kadar tüm taşınmazların kayıt işlemlerinin tamamlanmasının ve varsa kayıt uyumsuzluklarının giderilmesinin hedeflendiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, 2024 yıl sonu Bilançosunda 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı ile 500 Net Değer Hesabının kaydedilmeyen taşınmazların değeri kadar eksik tutarda görünmesine neden olunmuştur. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te belirtilen usullere uyularak taşınmaz formları ile icmal cetvellerinin hazırlanması ve taşınmazların ilgili muhasebe hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınır Niteliğinde Olan Malzemelerin İlk Madde ve Malzemeler Hesabına Kaydedilmeden Doğrudan Giderleştirilmesi

Taşınır niteliğinde olan çeşitli mal ve malzeme alımlarının 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlenmesi gerekirken doğrudan gider kaydedildiği görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınırın kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde kamu idarelerince bütün taşınırın ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınmasının esas olduğu belirtilmiş, "Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında ise; taşınırın, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında girişinin yapılacağı; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hallerinde çıkışının kaydedileceği, giriş ve çıkış kayıtlarının varlık işlem fişine dayanılarak yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mezkur Yönetmelik'in "Tüketim suretiyle çıkış" başlıklı 22'nci maddesinde tüketim malzemelerinin, taşınır istek belgesi karşılığında düzenlenecek varlık işlem fişi ile çıkış kaydedileceği ancak fiziki olarak ambara girişi olmadan doğrudan tüketimi yapılan taşınırın ilgisine teslim edildiğine dair tutanak veya benzeri belge bulunması durumunda Varlık İşlem Fişi ile kayıtlardan çıkışında ayrıca taşınır istek belgesi aranmayacağı ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabı ile ilgili "Hesabın niteliği" başlıklı 115'inci maddesinde söz konusu hesabın; kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 116'ncı maddesinde ise, satın alınan veya üretilen ilk madde ve malzemelerin bir taraftan maliyet bedelleri ile 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına borç kaydedileceği; tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin ise 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına alacak ve 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabının ilgili alt kodlarına kaydedilmesi gereken, 2024/155296 ihale kayıt numaralı KDV dahil 2.227.500,00 TL tutarındaki ham bez çanta alımının, 2024/54442 ihale kayıt numaralı KDV dahil 1.666.728,00 TL tutarındaki puzzle, not defteri, boya kalemi, boyama kitabı ve termos bardak alımı gibi toplamda 3.894.228,00 TL tutarında çeşitli mal ve malzeme alımlarının doğrudan 630 Giderler Hesabına borç kaydı yapılarak giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Söz konusu durum, satın alınan ilk madde ve malzemelerin hangilerinin kullanıma verildiği, hangilerinin ambarda bulunduğu yönünde yeterli bilgiye ulaşılmasına ve sağlıklı bir stok kontrolünün yapılmasına engel teşkil etmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; sözleşme konusu malzemelerin Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü tarafından teslim alındıktan sonra, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından belirlenen merkezlerde gençlere, Bilim Merkezine gelen ziyaretçilere ve diğer mahallerde (pazar yerlerinde bez çanta) halka dağıtımının yapıldığı belirtilmektedir. Dağıtımı yapılan malzemelerin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 115'inci maddesi kapsamında bulunmadığı, dolayısıyla söz konusu malzemeye ilişkin stok kontrolü yapılmak istenirse bile dağıtımı gerçekleştirilmiş olduğundan stoklarda görülemeyeceği ifade edilmekle birlikte, bundan sonraki süreçte satın alınan ilk madde ve malzemelerin hangilerinin kullanıma verildiği, hangilerinin ambarda bulunduğu yönünde yeterli ve sağlıklı stok bilgisine ulaşılması için gerekli işlemlerin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gerçekleştirileceği belirtilmektedir.

Bulgu metninde Taşınır Mal Yönetmeliğinin "Taşınırların kaydı" başlıklı 12'nci, "Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13'üncü ve "Tüketim suretiyle çıkış" başlıklı 22'nci maddesinde taşınırlara ilişkin yapılması gereken işlemler detaylı olarak belirtilmiştir. Benzer şekilde, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 115'inci maddesinde, bir yıl veya faaliyet dönemi içinde satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen taşınırların 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabında izleneceği açıkça ifade edilmiştir. Hal böyle iken, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü tarafından taşınırların yükleniciden teslim alınması, İdare bünyesindeki başka bir müdürlüğe devredilmesi veya taşınırların çıkışında Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen hükümler uygulanmamış, satın alınan malzemeler ise 150 İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmesi gerekirken doğrudan giderleştirilerek kayıtlara alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri doğrultusunda; kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıklar öncelikle ilgili stok hesaplarına alınmalı, söz konusu varlıklar kullanıma verildikçe Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri doğrultusunda gider işlemleri gerçekleştirilmelidir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yevmiye Defteri Kayıtlarında Çeşitli Hatalar Yapılması

Kurum yevmiye kayıtları üzerinde yapılan incelemelerde, bazı yevmiye kayıtlarının boş bırakılarak atlandığı, yevmiye sisteminde geriye dönük kayıt yapıldığı ve yevmiye açıklamalarından bir kısmının boş bırakıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde; işlemlerin, yevmiye tarihi ile numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı; muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği; yevmiye defteri, büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaralarının esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde; yevmiye defterinin, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defter olduğu belirtilmiştir. Yevmiye defterine açılış kaydı yapıldıktan sonra, günlük işlemler muhasebeleştirme belgeleri esas alınarak devam eden bir sıra ile kaydedilmelidir.

Yönetmelik'in "Kayıt yanlışlıklarının düzeltilmesi" başlıklı 503'üncü maddesinde ise; kurumsal, fonksiyonel ve finansman tipi sınıflandırma kodlarında yapılan kayıt hatalarının düzeltilmesi durumu hariç olmak üzere, yevmiye kayıtlarında meydana gelebilecek her türlü yanlışlığın ancak muhasebe kaydıyla düzeltileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen yasal düzenlemelerden anlaşılabacağı üzere yevmiye defterini oluşturan yevmiyeler hesap döneminin başında (1)'den başlayıp hesap dönemi sonuna kadar müteselsilen numaralandırılacaktır. Buna göre, yevmiye defterinde yer alan muhasebeleştirme belgelerinin hesap döneminin başından sonuna kadar düzenli bir biçimde numaralandırılması, bu numaraların arasında müteselsilliği bozan bir boşluğun olmaması, yevmiye numaralarına alt kodlar açılmaması, geçmişe dönük olarak yevmiye kaydı girilmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemelerde;

Yevmiye kayıtlarının müteselsil sıra numaralı olarak birbirini takip etmediği, çeşitli tarihlerde 29 adet yevmiye numarasının boş bırakılarak atlandığı,

Küçükten büyüğe sıralı olan bir yevmiye defterinde her bir yevmiye kaydına ait tarih değerinin, kendisinden önce gelen yevmiye numaralarına ilişkin tarih değerlerinden büyük veya ona eşit olması gerekirken kendisinden önce gelen yevmiye numaralarına ait tarih değerlerinden küçük olan 1 yevmiye kaydı olduğu,

Mali işlemlerin muhasebeleştirilmesinde Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ekinde yer alan muhasebe işlem fişi ve ödeme emri belgesinin kullanıldığı, ancak bu belgeler üzerinde yer alan ve gerçekleşen işlemin açıklamasının yazılması gereken "Açıklama ve Ekler" Bölümü'nün 42 adet yevmiyede boş bırakıldığı,

görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında; boş kalan yevmiyelerin sehven atlandığı, 2024 yılında Açıklama ve Ekler bölümünde çeşitli tarihlerde açıklaması yazılmayan toplam 42 adet yevmiyenin 13 adetinin programın otomatik entegrasyon etmesinden kaynaklı açılış ve kapanış yevmiyeleri olduğu, 29 adetinin ise programsal veya kullanıcı kaynaklı boş kaldığından ilgili yevmiyelerin konusu ile alakalı açıklamaların doldurulduğu, 2024 yılında "8551" yevmiye nolu kaydın 11.12.2024 tarihli olması gerekirken kullanıcı kaynaklı sehven 12.11.2024 tarihli yapılmış olduğu, ilgili yevmiye işleminin doğru tarih sırasına göre düzeltildiği, bundan böyle yıl içinde gerekli kontrollerin sağlanarak bu tür hatalara mahal verilmeyeceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu idaresinin üretmiş olduğu mali rapor ve tabloların güvenilirliği ve doğruluğu, muhasebe sistemindeki yevmiye numaralarının tam ve doğru kayıtları göstermesine bağlıdır. Yevmiye defterinde herhangi bir boş yevmiye bırakılmaması gerekmektedir. Hatalı bir kaydın yapılması durumunda ise geçmişe dönük herhangi bir kayıt yapılmamalı, hatalı işlemin yeni bir muhasebe kaydı ile düzeltilmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte mevzuata uygunluk ve elektronik veriler üzerinden gerçekleştirilen iç ve dış denetimin etkinliğini arttırmak amacıyla muhasebe işlem fişleri ve ödeme emirlerinde açıklama kısımlarının doldurulmasına özen gösterilmelidir.

BULGU 2: Vadesinde Ödenmeyen Kira Alacakları İçin Yıl Sonunda Gecikme Zammı Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması

Belediyenin taşınmazkira alacaklarından tahsilatı süresi içinde yapılamayanlara yılsonu itibarıyla gecikme zammı tahakkuk işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde tahakkuk esası, *“bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilmesi”* şeklinde tanımlanmıştır.

Mezkûr Yönetmelik'in “Gelirlerden Alacaklar” hesabının işleyişini gösteren 88'inci maddesinde, gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı alacaklar için tahakkuk ettirilen faiz tutarlarının bu hesaba borç ve karşılığında 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi gerektiği belirtilmektedir.

Yönetmelik hükümlerinden anlaşılacağı üzere, muhasebe sistemi tahakkuk esasına dayanmaktadır. Tahakkuk esasında işlemler ve olaylar, nakit akımlarının gerçekleşmesine bağlı olmaksızın, işlem ve olayların ortaya çıktıkları anda muhasebe sistemine aktarılmasını gerektirmektedir. Taşınmaz kiralarının süresinde tahsil edilmemesine bağlı olarak ortaya çıkan gecikme faizi tutarlarının da asıl alacak gibi nakit akışına bakılmaksızın muhasebe kayıtlarına alınması ve yıl sonunda mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan, bir fer'i alacak olan gecikme faizi tutarlarının tahakkuk ettirilerek muhasebe sisteminde kayıt altına alınması hem mali şeffaflık hem de hesap verme sorumluluğu açısından önem arz etmektedir.

Kamu İdaresinin alacakları üzerinde yapılan incelemeler neticesinde, taşınmaz kira alacaklarından tahsilatı süresi içinde yapılamayanlara yıl sonu itibarıyla 1.113.655,43 TL tutarında gecikme zammı tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı görülmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; gecikme zammı tahakkukuna esas teşkil edecek bilgilerin yıl sonu itibarıyla netleşmemesi, tahsili belirsiz alacaklara ilişkin hukuki sürecin devam etmesi ve gecikme zammı oranlarının farklı zamanlarda değişiklik göstermesi durumlarından kaynaklı tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı ifade edilmektedir. Ayrıca, kira alacaklarının düzenli takibi için koordinasyon sağlanacağı ve vadesinde ödenmeyen alacaklara ilişkin gecikme zammı tahakkuklarının yapılacağı belirtilmiştir.

İdare cevabında belirtilen gerekçeler incelendiğinde ilk olarak, İdare birimleri arasında gerekli koordinasyonun sağlanamaması nedeniyle gecikme zammı tahakkukuna ilişkin bilgilerin netleştirilemediği anlaşılmaktadır. İkinci olarak, tahsilatı şüpheli hale gelen alacaklar için gecikme zammı tahakkukunun yapılmadığı belirtilmektedir. Gecikme zammı tahakkukunun dayanağı Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği olup, alacağın hukuki durumundan bağımsız ödeme süresi geçen alacaklar için yıl sonunda gecikme zammına ilişkin tahakkuk kayıtlarının yapılması gerekmektedir. Son olarak, gecikme zammı oranlarının farklı zamanlarda değişiklik göstermesi nedeniyle tahakkuk kayıtlarının yapılamadığı ileri sürülmektedir. Bu konuda da, İdarenin kullanacağı bir alacak takip programı ile gecikme zammına ilişkin hesaplamaların yapılması kolaylıkla sağlanabilirdi. Dolayısıyla, yukarıda belirtilen gerekçeler tahakkuk kayıtlarının yapılmamasına makul gerekçe oluşturmamaktadır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ve mevzuat hükümleri çerçevesinde, kira ödemelerinin süresinde yapılmadığı, diğer bir ifadeyle borçlunun temerrüde düştüğü durumlarda, gecikme zamlarının hesaplanarak muhasebe kayıtlarına alınması gerekmektedir. İdare tarafından yıl sonu itibarıyla gerekli tahakkuk işlemlerinin yapılmaması, Mali Tablolarda yer alan 120 Gelirlerden Alacaklar ve 600 Gelirler Hesabının 1.113.655,43 TL tutarında eksik görünmesine neden olmuştur.

BULGU 3: Taşınmaz Kira Bedellerinin Emsal ve Rayiç Bedellere Göre Güncellenmemesi

Kuruma ait bazı taşınmaz kira bedellerinin günün emsal kira bedellerini yansıtmamasına rağmen Kurum tarafından söz konusu kira bedellerinin hak ve nesafet ilkeleri doğrultusunda rayice göre tespiti için gerekli işlemlerin başlatılmadığı tespit edilmiştir.

Kurum taşınmazlarına ilişkin kira bedeli artışları Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan on iki aylık ortalama Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) esas alınarak tespit edilmekte ve hesaplanan artış bedeli önceki yıl kira bedeline eklenerek yeni yıl kira bedeli bulunmaktadır. Ne var ki beş yıldan fazla süredir kirada olan taşınmazlarda, emsal ve rayiç bedel mukayesesi yapılmamakta, bu ise söz konusu taşınmaz kira bedellerinin günün rayiç bedellerinden uzaklaşmasına sebep olmaktadır.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları ayrımında yer alan ve kira bedelinin belirlenmesini düzenleyen 344'üncü maddesinde, kira bedellerinin ilk beş yıl boyunca on iki aylık ortalama TÜFE'deki artış oranını geçmemek koşuluyla sözleşmede

belirlenen oranda artırılacağı, beş yıldan uzun süreli veya beş yıldan sonra yenilenen kira sözleşmelerinde ve bundan sonraki her beş yılın sonunda yeni kira yılında uygulanacak kira bedelinin ise, taraflar arasında anlaşma yapılarak belirlenmesinin asıl olduğu, anlaşmanın sağlanamaması halinde ise üçüncü fıkra da yer alan dava süreçlerinin işletilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Emsal nitelikteki Yargıtay kararlarında da yukarıda belirtilen açıklamalar doğrultusunda hükümler tesis edilmiş ve sözleşmenin yapıldığı tarihten itibaren 5 yıllık süre geçtiğinde, kira bedelinin, hak ve nesafet ilkeleri doğrultusunda rayice göre tespit edileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, uzun süredir kiralama sözleşmesi devam eden bazı taşınmazların yeni kira yılında uygulanacak kira bedelinin tespitinde, taşınmazın konumu, çevresi, niteliği, kullanım şekli ve emsal ve rayiç kira bedelleri göz önünde bulundurulmadan sadece on iki aylık ortalama TÜFE oranının esas alındığı görülmüştür. Kurum taşınmazlarının kiralama başlangıçlarının çok eski yıllara dayanması ve bu tarihe kadar kira sözleşme bedellerinin başkaca bir işlem uygulanmadan sadece on iki aylık ortalama TÜFE oranında artırılarak belirlenmiş olması, Kuruma ait taşınmaz kira bedellerinin emsal kira bedellerine göre çok düşük kalmasına sebebiyet vermiştir.

Kamu İdaresi cevabında, kira sözleşmelerinin rayiç değerlere uygun olarak yenilenmesi için gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu kapsamda; taşınmaz kira bedellerinde ilk kiralama yılı sonrasındaki her beş yıllık süreler sonunda; on iki aylık ortalama TÜFE'deki artış oranı, taşınmazın konumu, çevresi, niteliği, kullanım şekli gibi kira bedeline etki eden tüm etkenler uyarınca karşılaştırma yapılmalı, emsal ve rayiç kira bedellerine göre düşük kalan taşınmaz kiralamalarında hak ve nesafet ilkeri doğrultusunda taraflar arasında kira tutarının belirlenmesine yönelik anlaşma yapılması, anlaşmanın sağlanamaması durumunda ise dava süreçlerinin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Tasarruf Tedbirlerine Uygun Olmayan Alımların Yapılması

İdare tarafından 2021 yılında yayımlanan tasarruf tedbirlerine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde belirtilen hususlara aykırı alımların gerçekleştirildiği görülmüştür.

Cumhurbaşkanlığı tarafından kamu kaynaklarının maksadına uygun, azami tasarruf prensiplerine riayet edilerek kullanılması amacıyla 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi

Gazete’de 2021/14 sayılı Tasarruf Tedbirleri konulu genelge yayımlanmıştır. Söz konusu Genelge’nin “Kapsam” başlıklı bölümünde, diğer idarelerle birlikte belediyelerin de bütçeleri veya tasarruflarındaki diğer kaynaklardan yapacakları yurt içi ve yurt dışı harcamaları ile taşınır ve taşınmazların kullanılmasında Genelge’de yer alan tedbirlere uyması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

2021/14 sayılı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi’nin “Temsil, Tören, Ağırılama ve Tanıtım Giderleri” başlıklı bölümü uyarınca, uluslararası toplantılar ile milli bayramlar hariç açılış, konferans, seminer, yıl dönümü ve benzeri kutlama ve organizasyonlara ilişkin faaliyetler nedeniyle gezi, kokteyl ve benzeri davetler düzenlenmeyecek, hediye verilmeyecek ve diğer adlar altında ödeme yapılmayacaktır. Ayrıca, mevzuat gerekleri dışında kurum ve kuruluşların tasarrufları altında bulunan kaynaklardan ajanda, takvim, plaket, hatıra, hediye, eşantyon basım ve dağıtımı türü işler yaptırılmayacağı düzenlenmiştir.

Genelge’nin “Diğer Hususlar” başlıklı bölümünde, genelgenin uygulanması ile ilgili olarak tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından gereken tedbirlerin alınması gerektiği, her kademedeki yöneticinin tasarruf ilkelerinin uygulanmasından sorumlu olacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İhale Kanunu’nun 21’inci maddesinin (f) bendi kapsamında detayı aşağıdaki tabloda görülen ham bez çanta alımının ihale yoluyla gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Tablo 8: Tasarruf Tedbirleri Genelgesi’ne Uygun Olmayan Harcamaların Listesi

Sıra No	Tarih-Yev. Numarası	Yapılan Harcamanın Niteliği	Sözleşme Tutarı (TL)
1	07.03.2024-1714	Pazar Yerlerinde Dağıtılmak Üzere Tanıtım Amaçlı Ham Bez Çanta Alımı	2.025.000,00

Kamu İdaresi cevabında, Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan ve yürürlükte olan Tasarruf Tedbirleri Genelgesinde ele alınan hususlara azami derecede dikkat edileceği ifade edilmektedir.

Sonuç olarak, gerçekleştirilen harcama 2021/14 sayılı Tasarruf Tedbirleri Genelgesi’nin yukarıda belirtilen hükümlerine aykırılık teşkil etmekte olup, harcamaların yürürlükte bulunan Genelge hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Kayıtlarda Yer Alan Bazı Demirbaşların Fiziki Olarak Belediye Birimlerinde Bulunmaması

Belediyenin 255 Demirbaşlar Hesabında bulunan bazı varlıkların fiziki olarak Belediye bünyesinde bulunmadığı görülmüştür.

Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınırların kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde, kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması gerektiği belirtilmiştir. Bu çerçevede, önceki yıldan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunan yılda herhangi bir şekilde edinilen ve elden çıkarılan taşınırların ve kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmaların kayıtlarda takip edilmesi gerekmektedir.

Muhasebenin temel işlevlerinden birisi de fiili durumun mali tablolara yansıtılmasıdır. Söz konusu işlem yapılırken gerçeklik en önemli unsurlardan biridir. Bununla birlikte yapılacak kayıtlarda mevzuatta öngörülen ilkelere riayet edilmesi mali tablolarının ilgililer tarafından doğru bir şekilde anlaşılması, karşılaştırılması ve denetlenebilmesini sağlayacaktır.

Yapılan incelemelerde, demirbaşlar kayıtlara alınmakla birlikte daha önceki yıllarda kayıtlara alınan bazı demirbaş mahiyetindeki varlıkların Belediye bünyesinde mevcut olmadığı anlaşılmaktadır. Diğer bir ifadeyle, 255 Demirbaşlar Hesabında bulunduğu halde fiziki olarak birimlerde bulunmayan bazı demirbaşlar tabloda listelenmiştir.

Tablo 9: Fiziki Olarak Birimlerde Bulunmayan Taşınırların Listesi

Sıra No	Bulunduğu Birim	Taşınırın Adı	Miktarı
1	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Berf 991603 Termos 2lt	150 Adet
2	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Bondy Hasır Yemek Kaşık 12'li	204 Düzine
3	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Bondy Hasır Yemek Çatal 12'li	204 Düzine
4	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Bondy Hasır Tatlı Çatal 12'li	125 Düzine
5	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Bondy Hasır Yemek Bıçak 12'li	204 Düzine
6	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Bondy 400 Bardak Lüks Çay Makinası	2 Adet
8	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Otel Karizma 16 Cm Düz Tabak	504 Adet
9	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Otel Karizma 20 Cm Düz Tabak	504 Adet
10	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Nersan Çay Kaşık 12'li Çubuk Model	90 Düzine

12	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Paşabahçe 420013 Azur 3'lü Sade Bardak	336 Paket
13	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Paşabahçe 420055 Azur 3'lü Sade Bardak	336 Paket
14	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Paşabahçe 42381 Sade 6'lı Çay Bardak	588 Paket
15	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Paşabahçe 51418 Dondurma Kase	216 Adet
16	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Paşabahçe 54251 Sade 6'lı Çay Tabak	588 Paket
17	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Arte Arle Boy Çaydanlık Tk Sofram	1 Adet
18	Hüseyin Gazi Düğün Salonu	Arte Orta Boy Çaydanlık Tk Sofram	1 Adet
19	Evlendirme Şube Müdürlüğü	Sabit Kameralar	7 Adet
20	Evlendirme Şube Müdürlüğü	Dijital Kameralar	3 Adet
21	Evlendirme Şube Müdürlüğü	Yazıcılar	2 Adet
22	Altın Nikâh Salonu	Klima Salon Tipi Flr 48 Lw	1 Adet
23	Altın Nikâh Salonu	Yedek Jbl Twt	2 Adet
24	Altın Nikâh Salonu	Dizüstü Bilgisayarlar	3 Adet
25	Altın Nikâh Salonu	Masaüstü Bilgisayar Sistemleri	2 Adet
26	Altın Nikâh Salonu	İpek Halı	1 Adet
27	Kına Konağı 1 ve 2	Pf-6 2*900w Power Amfi	1 Adet
28	Kına Konağı 1 ve 2	Sahne Hoparlörü	1 Adet
29	Kına Konağı 1 ve 2	Sandalye	296 Adet
30	Kına Konağı 1 ve 2	Jeneratör 3 Kva	1 Adet
31	Kına Konağı 1 ve 2	Bilgisayar	2 Adet
32	Altındağ Kültür Sarayı	Klima Salon Tipi Flr 48 Lw	2 Adet
33	Altındağ Kültür Sarayı	Konferans/ Seminer Tipi Sandalyeler	117 Adet
34	Altındağ Kültür Sarayı	Halı Yıkama Makinesi	1 Adet
35	Altındağ Kültür Sarayı	Televizyon Lcd Ekran	1 Adet
36	Zümrüt Düğün Salonu	Ses Ve Görüntü Hazırlama ve Dizgi Cihaz ve Aletleri	1 Adet
37	Zümrüt Düğün Salonu	Sebze Doğrama Makinesi	1 Adet
38	Zümrüt Düğün Salonu	Ankastre Çamaşır Makinesi	1 Adet
39	Karapürçek Mahalle Konağı	Ses Ve Görüntü Hazırlama ve Dizgi Cihaz ve Aletleri	1 Adet
40	Karapürçek Mahalle Konağı	Arçelik Buzdolabı	1 Adet

41	Ulucanlar Kadınlar Koğuşu	Vakumlu Temizleyici	1 Adet
42	Doğantepe Safir Düğün Salonu	Ankastre Çamaşır Makinesi	1 Adet

Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Mal yönetiminde etkinlik ve sorumluluk” başlıklı 48’inci maddesinde, kullanılmak üzere taşınır teslim edilen görevlilerin, taşınırın korunmasından ve taşınıra verilen zararlardan sorumlu olduğu ve kamu idarelerinin, verilen zararların sorumlularına ödettirilmesini sağlamakla yükümlü olduğu belirtilmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, mali tablolarda yer alan demirbaş kayıtları ile birimlerde bulunan demirbaş kayıtlarının kontrol edilerek gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, demirbaş kayıtlarında bulunmakla birlikte fiili olarak Belediyenin birimlerinde tespit edilemeyen demirbaşların durumunun ortaya konulması, mali tabloların da fiili duruma uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Ödenme Süresi Geçen Kira Alacaklarına İlişkin Hukuki Sürecin Başlatılmaması

Belediyenin mülkiyetinde yer alan taşınmazlardan kiraya verilenlerden bazılarının kira ödemelerinin zamanında yapılmadığı, ödeme süresi geçen kira alacakları için hukuki sürecin başlatılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediye başkanının görev ve yetkileri” başlıklı 38’inci maddesinde, belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etme görev ve yetkisi belediye başkanına verilmiş ve bu konuda belediye başkanı birinci derecede sorumlu kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu’nun 8’inci maddesinde de; her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve bu sorumluluklarından dolayı yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Mezkûr Kanun'un "Gelirlerin toplanması sorumluluğu” başlıklı 38’inci maddesinde kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından

sorumlu olduğu açıkça belirtilmiştir. Aynı Kanunu'nun "Malî hizmetler birimi" başlıklı 60'ıncı maddesinde ise malî hizmetler birimi tarafından yürütülecek işler sayılmış ve ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmenin söz konusu birim tarafından yerine getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun "Beş yıllık zamanaşımı" başlıklı 147'nci maddesinde kira alacaklarında zamanaşımı hususu düzenlenmiştir. İlgili maddeye göre, muaccel olduktan sonra beş yıl içinde tahsil edilmeyen kira alacaklarının zaman aşımına uğrayacağı belirtilmektedir.

Yapılan incelemede, İdarenin kira gelirlerinden 1.921.211,94 TL alacağının vadesinin geçtiği ve tahsilata yönelik herhangi bir hukuki işlemin başlatılmadığı anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, borçlular hakkında icra ve dava süreçlerinin işletileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, alacakların zamanaşımına uğramaması için gerekli takip ve tahsilatın ivedilikle sağlanması önem arz etmektedir.

BULGU 7: Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personelin SGK Prim ve Vergilerinin Zamanında Ödenmemesi

696 sayılı KHK kapsamında belediye şirketinde istihdam edilmeye başlanan işçilere yönelik olarak Şirkete ödenmesi gereken hakedişlerin, SGK primi ve vergi tutarı kadar eksik ödendiği, dolayısıyla şirket tarafından söz konusu yükümlülüklerin ilgili kurumlara karşı zamanında yerine getirilemediği görülmüştür.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel için belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Yapılan incelemede, İdarenin kendi şirketlerinden temin ettiği personele yönelik olarak yaptığı ödemeler; net ücret, bireysel emeklilik kesintisi ve icra kesintisi toplamından oluşmakta, hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primleri ve vergi tutarları ise zamanında ödenmemektedir. Söz konusu ödeme usulü nedeniyle Şirket bu personelin SGK primleri ile

cretlerinden kesilen gelir ve damga vergisini alacaklı kurumlara zamanında deyememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işlemektedir.

Kamu İdaresi cevabında, 2019 yılından itibaren süregelen vergi ve SGK prim borçlarından vergi borçlarının 2025 yılının Mart ayında ödendiği, SGK prim borçları için ise uzlaşmaya varıldığı ifade edilmektedir. Ayrıca, bundan sonraki süreçte mali imkanlar dahilinde bulguda belirtilen hususların ortaya çıkmamasına için gerekli özenin gösterileceği belirtilmektedir.

Sonuç olarak, İdare tarafından şirkete ödenmesi gereken personel hizmet bedellerinin sadece net ücret, bireysel emeklilik tutarı ve icra kesintisi toplamı üzerinden yapılan hesaplama sonucu bulunan tutar yerine, ilgili kamu idarelerine ödenmesi gereken ve hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primi ve çeşitli vergi tutarlarının dahil edilerek ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Bütçe İçi İşletmeler İçin Kullanılan denegın Bteleştirme ve Muhasebeleştirme İşlemlerinin Mevzuatta Belirtilen şekliyle Yapılmaması

İdarenin bütçe içi işletmeleri için yapılan bteleştirme işlemlerinin ve harcamalarının hatalı olarak muhasebeleştirildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “İşletme tesisi” başlıklı 71’inci maddesinde; belediyelerin, özel gelir ve gideri bulunan hizmetlerini evre, şehircilik ve İklım Değişikliği Bakanlığının izniyle bütçe içinde işletme kurarak yapabileceği düzenlenmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe İçi İşletme Yönetmeliği’nin 3’üncü maddesinde bütçe içi işletme; mahalli idarenin görev ve sorumluluk kapsamında bulunan özel gelir ve giderleri olan hizmetleriyle ilgili olarak evre, şehircilik ve İklım Değişikliği Bakanlığının izni ile kurulan işletme olarak tanımlanmış, “Muhasebe yetkilisi” başlıklı 7’nci maddesinde ise mahalli idarenin muhasebe hizmetlerini yürüten muhasebe yetkilisinin işletmenin de muhasebe yetkilisi olduğu belirtilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin “Bütçe işlemleri” başlıklı 8’inci maddesinde;

“(1) Bütçe içinde kurumsal sınıflandırmada; işletme mahalli idare teşkilat şemasında ana hizmet birimi olarak yer alıyorsa kendi kodunda, herhangi bir hizmet birimi içinde yer alıyorsa o hizmet birimi altında kodlanır.

(2) İşletme adına ayrılan ödenekler, fonksiyonel sınıflandırılmada ekonomik işler ve hizmetler kodunda gösterilir.

(3) İşletmenin iktisadi ticari işlerine ilişkin giderler dışında kalan personel giderleri, sosyal güvenlik kurumuna devlet primi giderleri, mal ve hizmet alımı giderleri ve sermaye giderleri ile transferleri mahalli idare bütçesinden yapılır.

(4) İşletme ödeneğinin iktisadi ve ticari işler için nakit sermaye olarak kullanılacak kısmı ise ekonomik sınıflandırmada borç verme kodunda gösterilir. Bu ödenek işletme adına açılmış bir özel hesaba aktarılacak suretiyle kullanılır.

(5) İşletme ödeneğinden kullanılmayan kısmı yılsonunda iptal edilir. İşletme faaliyetlerinden sağlanan gelir fazlası veya kâr mahalli idare bütçesine gelir kaydedilir. ”

düzenlemelerine yer verilmiştir.

Anılan Yönetmelik'in “Muhasebe işlemleri” başlıklı 9’uncu maddesinde ise işletme faaliyetlerinin muhasebe işlemlerinin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mahalli idarenin muhasebe biriminde tutulacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Ulucanlar Cezaevi Müzesi İşletmesi ve Altındağ Belediye Başkanlığı Taşınmaz Gelirleri İktisadi İşletmesi adıyla iki adet bütçe içi işletmenin faaliyet gösterdiği, bu işletmelerin iktisadi ve ticari faaliyetler için ayrılan ödeneğin İdarenin bütçesinde I. düzey 08-borç verme ekonomik kodunda gösterilmediği, bahsedilen ödenek için ayrı bir özel hesap açılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında; Altındağ Belediyesi adına Ulucanlar Cezaevi Müzesi İşletmesi ve Taşınmaz Gelirleri İktisadi İşletmesi isimli iki adet bütçe içi işletmenin bulunduğu, Ulucanlar Cezaevi Müzesi İşletmesinin ticari faaliyetleri için nakit olarak kullanılacak bütçe ödeneğinin Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü’nün “Mal ve Hizmet Alımları” tertibinden karşılandığı, Taşınmaz Gelirleri İktisadi İşletmesinin faaliyet konusunun Belediye’ye ait gayrimenkullerin alınıp satılması olduğu ve işletmenin ticari faaliyetleri için bütçe ödeneğine ihtiyaç duymadığı belirtilmektedir. Ayrıca, Ulucanlar Cezaevi Müzesi İşletmesinin ticari faaliyetleri için kullanacağı bütçe ödeneğinin öngörülememesi ve Belediye’nin mali durumunun işletmenin ticari ihtiyaçlarını her daim karşılamaya müsait olmaması sebebiyle İdare Bütçesinin 08-Borç Verme tertibinden karşılanmadığı ifade edilmiş olup, “Borç Verme” ödeneğinin kullanılmamasına ilişkin açıklamaların uygun bulunmaması halinde ödenek tahsisi ve kullanımının mevzuata uygun hale getirileceği belirtilmektedir.

Her ne kadar kamu idaresi cevabında yıl içinde harcanacak ödenek miktarının öngörülemediği ve Belediye'nin mali durumunun İşletmenin ticari ihtiyaçlarını her daim karşılamaya uygun olmaması nedeniyle bütçe içi işletmelere ödenek aktarımı yapılmadığı ve gerektiğinde harcamanın Belediye bütçesinden karşılandığı belirtilmiş ise de söz konusu uygulama mevzuata aykırıdır. Bu nedenle, hatalı uygulamalardan kaçınabilmek için bütçe içi işletmelerin hesabının idare hesabından ayrı yürütülmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, bütçe içi işletmelerin ticari ve iktisadi faaliyetleri için ayrı bir banka hesabı açılması, İdare bütçesinden ayrılan ödeneğin 08-borç verme kodundan hesaba aktarımının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 9: Yüklenici ve Alt Yüklenicilerin İmalat Hatalarında Sorumluluk Sürecinin İşletilmemesi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından “Millet Bahçesi” olarak kullanılmak üzere Belediyeye tahsisi yapılmış olan yapılarda ve çevre düzenlemelerinde imalat hatalarından kaynaklı bakım ve onarım giderlerinin yükleniciye rücu edilmeden Belediye tarafından yapıldığı görülmüştür.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun “Yapım işlerinde yüklenicilerin ve alt yüklenicilerin sorumluluğu” başlıklı 30'ncü maddesinde, *“Yapım işlerinde yüklenici ve alt yükleniciler, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi, kesin kabul onay tarihinden itibaren de onbeş yıl süreyle müteselsilen sorumludur. Bu zarar ve ziyan genel hükümlere göre yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilir. Ayrıca haklarında 27 nci madde hükümleri uygulanır.”* hükmü yer almaktadır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin “Yüklenicinin Bakım ve Düzeltme Sorumlulukları” başlıklı 25'inci maddesinde de aynı mevzuat hükmü bulunmaktadır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 30'uncü maddesi ile Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 25'inci maddeleri uyarınca, yapım işlerinde yüklenici ve alt yükleniciler, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi, kesin kabul onay tarihinden itibaren

de 15 yıl süreyle müteselsilen sorumlu olup bu zarar ve ziyanın genel hükümlere göre yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından 2019/88773 ihale kayıt numaralı "Ankara Atatürk Kültür Merkezi (AKM) 1. Etap Millet Bahçesi ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi" (Sözleşme bedeli: 398.500.000,00 TL) ve 2021/589555 ihale kayıt numaralı Ankara Atatürk Kültür Merkezi (AKM) 2. Etap Millet Bahçesi ile Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi" (Sözleşme bedeli: 84.250.000,00 TL) ihale edilmiştir. Söz konusu birinci ve ikinci etap işler 29.03.2023 tarihinde kesin kabul tutanağının onaylanmasıyla tamamlanmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünün 05.10.2021 tarihli 19012002-1903785 sayılı yazısı ile Altındağ İlçesi, Babaharmanı Mahallesinde bulunan 7549 ada 6 parsel numaralı, mülkiyeti Hazineye ait taşınmazın "Millet Bahçesi" olarak kullanılmak üzere Altındağ Belediyesi adına ön tahsisinin yapılması uygun görülmüş, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü Başkent Milli Emlak Daire Başkanlığının 10.10.2023 tarih ve E-64626606-400-7602845 yazısıyla da kesin tahsisi yapılmıştır.

Altındağ Belediyesinin 23.08.2024 tarihli E-46879524-750-254657 sayılı yazısıyla, AKM Millet Bahçesinin bazı bölgelerinde tadilat çalışmaları yapılması gerektiği belirtilerek Bakanlıktan 6306 sayılı Kanun'un Uygulama Yönetmeliği ve Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri gereğince kaynak aktarılması talebinde bulunulmuş, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Kentsel Dönüşüm Başkanlığı Strateji ve Finansman Daire Başkanlığının 25.09.2024 tarihli ve E-86447542-506.01-113272 sayılı yazısıyla 6306 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca "Millet Bahçesi Tadilat Yapım İşi"ne yönelik yapılacak uygulamalarda kullanılmak üzere Belediyeye 50.000.000,00 TL kaynak tahsisi yapılmıştır.

Altındağ Belediyesinin kendisine tahsis edilmiş olan, Millet Bahçesindeki yapılar ile çevre düzenlemelerine ait işlerle ilgili yapmış olduğu incelemelerde; yalıtım ve mekanik tesisatlarında sorunlar olduğu, EPDM yollarının yıprandığı, kanalizasyon kanallarında sorunlar olduğu, gösteri havuzlarındaki elektrik tesisatlarında ve korkuluklarda sorunlar yaşandığı, kat otoparklarında suların bulunduğu, dolgu ve sıkıştırma işlemlerinin uygun yapılmamasından

kaynaklı asfalt, sert zemin ve oyun alanlarında çökmelerin meydana geldiği tespit edilmiş, sorunlarla ilgili olarak oluşan tahribatların yüklenici tarafından giderilmesi için Bakanlığa değişik tarihlerde yazılar yazılmıştır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Uygulama Dairesi Başkanlığı Belediye yazılarına cevaben 17.07.2023 tarihli ve E-89194055-755.03.99[060143]-450006 sayılı yazısında, iletilen sorunların yerinde incelenmesi yapılarak tespitlerin yapılması ve yüklenicinin hatasından kaynaklanan imalat hatalarının bulunması halinde eksik ve kusurların giderilmesi konusunda yüklenicinin uyarılacağı,

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğünün 22.12.2023 tarih ve 8302553 sayılı yazısıyla da, oluşan soruna ilişkin Belediyenin talebiyle ilgili Genel Müdürlükçe yürütülen bir işlem bulunmadığı,

ifade edilmiştir.

Millet Bahçesi ile ilgili gelen şikayetler üzerine Belediye tarafından 2022 yılından itibaren aşağıdaki tabloda görüleceği üzere bakım onarım çalışmaları yapılmıştır.

Tablo 10: Millet Bahçesine Yapılmış Olan Bakım ve Onarımlar

Zübeyde Hanım Mahallesi 7549 Ada 6 Parsel Başkent Millet Bahçesi					
Sıra No:	İşin Adı:	İhale Tarihi:	İhale No:	İhale Türü:	Tadilat İçin Harcanan Tutar
1	Zübeyde Hanım Mahallesi 7549 Ada 6 Parsel Başkent Millet Bahçesi İçerisinde Dekoratif Yürüme Yolu Yapım İşİ	17.05.2023	2023/423174	3-İ	12.985.529,15
2	Akm Millet Bahçesi İş Sağlığı ve Güvenliği Eksiklikleri Tamamlamak Üzere Tadilat Onarım	07.10.2022	2022/1019776	21/B	18.576.565,53
3	Zübeyde Hanım Mahallesi 7549 Ada 6 Parselde Bulunan D Blok Sanat Atölyesi - 1 ve E Blok Sanat Atölyesi-2'nin Bilim Merkezine Revizyonu İşİ	24.01.2023	2022/1506041	19. Madde	1.423.262,85
4	Ankara Millet Bahçesi'nde Yürüme Yollarının Kısmi Tadilatı ile C blok ve Fuar Alanı Revizyonu Yapım İşİ	30.10.2024	2024/1311707	19. Madde	24.807.993,89
GENEL TOPLAM :					57.793.351,42

Tabloda da görüleceği üzere “Millet Bahçesinin” Belediyeye tahsisinden 2024 yılının sonuna kadar Belediyeye Millet Bahçesindeki yapılar ve çevre düzenlerinin bakım ve onarımı için toplam 57.793.351,42 TL gider yapılmıştır.

Millet Bahçesindeki yapılar ve çevre düzenlenmesi ile ilgili olarak Belediyenin

incelemeleri neticesinde tespit etmiş olduğu sorunlarla ilgili olarak inceleme dönemi itibarıyla Bakanlık tarafından sadece yüklenicinin uyarıldığı, yüklenicinin kusurundan kaynaklanan sorunların tespiti hususunda bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında; Millet Bahçesindeki yapılar ile çevre düzenlemelerindeki eksikliklere ilişkin tespitlerin ilgili kuruma bildirildiği, bulguda belirtilen hususlarla ilgili tespitlerin yapılarak ilgili kuruma tekrar bildirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, müteselsil sorumluluk süreci devam eden Millet Bahçesindeki bakım onarım yaptırılacak binalar ve çevre düzenlemeleri için, öncelikle yapım ihalesini gerçekleştiren idare tarafından bir teknik heyet kurularak gerekli ön tespitin yaptırılmasına ilişkin mekanizmanın işletilmesi, yapılacak incelemede yüklenicinin kusurundan kaynaklandığı tespit edildiği takdirde meydana gelen zarar ve ziyanın genel hükümlere göre yükleniciye ikmal ve tazmin ettirilmesi için durumun idaresine bildirilmesi gerekir.

BULGU 10: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Kurumda çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle yüksek miktarda birikmiş yıllık izin süresi bulunan kişilerin olduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde şartları taşıyan işçilere yıllık ücretli izin verileceği ve bu izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 59'uncu maddesinde ise iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlere ilişkin çeşitli hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği hüküm altına alınmış, bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

4857 sayılı Kanun'un 103'üncü maddesinde hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya yukarıda belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2024 yılında 2.666 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Cumhurbaşkanlığı tarafından yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 ve 2024/7 sayılı genelgelerde de; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti esas alınarak hesaplanmaktadır. Bu ise söz konusu işçiye yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte, anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemelerde Belediyede görev alan kadrolu 8 işçiden 5'inin 100 ile 200 gün arasında, 2'sinin 201 ile 300 gün arasında, birinin ise 400 gün kullanmadığı birikmiş izninin olduğu tespit edilmiştir. 31.12.2024 tarihi itibarıyla 8 işçinin toplam 1.527 gün birikmiş yıllık izni bulunmakta olup kullanılmayan bu yıllık izinlerin 2024 yılı ücret tutarları ile Kuruma maliyeti yaklaşık olarak 1.543.742,91 TL'dir.

Kamu İdaresi cevabında; birikmiş izni olan işçilerin izinlerinin kullandırılmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınacağı, izinlerin kullandırılmaya başlandığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Kurumda çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve Kuruma ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 11: Elektrik Satışı Yapan Tedarik Şirketlerinden Bir Kısımının Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi Beyannamesi Vermemesi, Bir Kısımının ise Eksik Beyanda Bulunması

Altındağ Belediyesi sınırları içerisinde elektrik satışı yapan tedarik şirketlerinden bazılarının Belediyeye elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyannamesi vermediği, bir kısmının ise eksik tutarda beyanname verdiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 38’inci maddesinde; kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların, ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu oldukları hükme bağlanmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 34 ila 39’uncu maddelerinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketiminin elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi olduğu; elektrik ve havagazı tüketenlerin bu vergiyi ödemekle mükellef oldukları; elektrik enerjisini tedarik eden ve havagazını dağıtan kuruluşların, satış bedeli ile birlikte bu verginin de tahsilinden ve ilgili belediyeye yatırılmasından sorumlu oldukları; verginin matrahının; elektriğin iletimi, dağıtımı ve perakende satış hizmetlerine ilişkin bedelleri hariç olmak üzere, elektrik enerjisi satış bedeli ile havagazının satış bedeli olduğu; imal ve istihsal, taşıma, yükleme boşaltma, soğutma, telli ve telsiz telgraf ve telefon müraselesi işlerinde tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden yüzde 1, bunların dışında kalan maksatlar için tüketilen elektriğin satış bedeli üzerinden ise yüzde 5 oranında vergi alınacağı; elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20’nci günü akşamına kadar belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları hüküm altına alınmıştır.

2464 sayılı Kanun’un “Vergi Usul Kanunu’nun uygulanması” başlıklı 102’nci maddesinde; 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere; Belediye Gelir Şube Müdürü; Gelir Şube Müdürü olmayan yerlerde Belediye Hesap İşleri Müdürü; Hesap İşleri Müdürü olmayan yerlerde Muhasebecinin Vergi Dairesi Müdürü sıfat ve yetkisini haiz olduğu; Vergi Usul Kanunu’nda mahallin en büyük malmemuruna verilmiş görev ve yetkilerin Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden belediye başkanı tarafından kullanılacağı ifade edilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 1'inci maddesinde; bu Kanun hükümlerinin ikinci maddede yazılı olanlar dışında, genel bütçeye giren vergi, resim ve harçlar ile il özel idarelerine ve belediyelere ait vergi, resim ve harçlar hakkında uygulanacağı; Kanun'un 3'üncü maddesinin (B) fıkrasında ise, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin esas olduğu belirtilmiştir.

213 sayılı Kanun'un 331'inci maddesinde, vergi kanunları hükümlerine aykırı hareket edenlerin, bu kitapta yazılı vergi cezaları (vergi ziyai cezası ve usulsüzlük cezaları) ve diğer cezalar ile cezalandırılacağı; 341'inci maddesinde, mükellefin veya sorumlunun vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi yüzünden verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesi veya eksik tahakkuk ettirilmesinin vergi ziyai olduğu; verginin sonradan tahakkuk ettirilmesi veya tamamlanmasının ceza uygulanmasına mani teşkil etmeyeceği; 344'üncü maddesinde, 341'inci maddede yazılı hallerde vergi ziyaya sebebiyet verildiği takdirde, mükellef veya sorumlu hakkında ziyaa uğratılan verginin bir katı tutarında vergi ziyai cezası kesileceği, kanuni süresi geçtikten sonra verilen vergi beyannameleri için bu madde uyarınca kesilecek cezanın yüzde elli oranında uygulanacağı; 351'inci maddesinde, vergi kanunlarının şekle ve usule müteallik hükümlerine riayet edilmemesinin usulsüzlük cezasını oluşturacağı; 352'nci maddesinde ise vergi beyannamelerinin süresinde verilmemesi halinde 1'inci derece usulsüzlük cezasının uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 213 sayılı Kanun'un 112'nci maddesinde, ikmalen, re'sen veya idarece tarh olunan vergilerin taksit zamanlarından evvel tahakkuk etmişse taksit süreleri içinde; taksit süreleri kısmen veya tamamen geçtikten sonra tahakkuk etmişse; geçmiş taksitlerin, tahakkuk tarihinden başlayarak bir ay içinde ödeneceği; ayrıca ikmalen, re'sen veya idarece yapılan tarhiyatlarda normal vade tarihinden itibaren maddede belirtilen süreler için 6183 sayılı Kanun'a göre tespit edilen gecikme zammı oranında gecikme faizi uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Mezkur mevzuat hükümlerinden; elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşların tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar Belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi aynı sürede ödemeye mecbur oldukları, vergi inceleme yetkisi hariç olmak üzere belediye mali hizmetler müdürünün vergi dairesi müdürü sıfat ve yetkisini haiz olduğu, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin esas alınması gerektiği, vergi kanunları hükümlerine

aykırı hareket edenlere kanunlarda belirlenen vergi cezalarının uygulanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Elektrik sayaçlarını okumakla görevli elektrik dağıtım şirketinden alınan elektrik tedarik şirketleri bazında elektrik satış verileri üzerinde yapılan kontrollerde, bir kısım tedarik şirketlerinin Altındağ Belediyesi sınırları içerisinde elektrik satışı yaptığı halde Belediye elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyannamesi vermediği, bir kısmının ise eksik tutarda beyanname verdiği görülmüş olup eksik tahakkuk tutarları aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 11: Beyanname Vermeyen veya Eksik Beyanname Veren Elektrik Tedarik Şirketleri

Elektrik Tedarik Şirketi No	2022 - 2024 Yıllarında Beyan Etmesi Gereken Vergi Tutarı (A) (TL)	2022 - 2024 Yıllarında Beyan Ettiği Vergi Tutarı (B) (TL)	2022 - 2024 Yıllarında Eksik Tahakkuk Tutarı (C=A-B) (TL)
Elektrik Tedarik Şirketi 1	9.891.171,83	0,00	9.891.171,83
Elektrik Tedarik Şirketi 2	618.103,44	0,00	618.103,44
Elektrik Tedarik Şirketi 3	383.375,46	0,00	383.375,46
Elektrik Tedarik Şirketi 4	157.580,53	0,00	157.580,53
Elektrik Tedarik Şirketi 5	8.292,72	0,00	8.292,72
Elektrik Tedarik Şirketi 6	3.409,08	0,00	3.409,08
Elektrik Tedarik Şirketi 7	2.758,72	0,00	2.758,72
Elektrik Tedarik Şirketi 8	5.531.092,48	1.579.345,48	3.951.747,00
Elektrik Tedarik Şirketi 9	1.516.526,43	105.067,68	1.411.458,75
Elektrik Tedarik Şirketi 10	971.680,80	1.084,54	970.596,26
Elektrik Tedarik Şirketi 11	1.363.551,60	515.060,25	848.491,35
Elektrik Tedarik Şirketi 12	1.039.469,17	646.748,59	392.720,58
Elektrik Tedarik Şirketi 13	328.313,17	91.970,24	236.342,93
Elektrik Tedarik Şirketi 14	98.104,28	34.690,69	63.413,59
Elektrik Tedarik Şirketi 15	114.359,09	60.591,19	53.767,90
Elektrik Tedarik Şirketi 16	71.445,41	34.249,42	37.195,99
Elektrik Tedarik Şirketi 17	25.086,82	6.424,45	18.662,37
Elektrik Tedarik Şirketi 18	32.315,45	21.503,10	10.812,35
TOPLAM	22.156.636,50	3.096.735,63	19.059.900,87

Bu tabloda yer alan bilgilere esas teşkil eden veriler, Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş.'den temin edilen Altındağ Belediyesi sınırları içerisinde tedarik şirketleri bazında kWh cinsinden aylık elektrik satış miktarları ile Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'den temin edilen ilgili aydaki ortalama elektrik enerjisi maliyetinin (Piyasa Takas Fiyatı ile Yenilenebilir Enerji Kaynaklarını Destekleme Mekanizması tutarlarının toplamı) çarpılmasıyla elde edilen tutarlara ilgili vergi oranlarının uygulanmasıyla hesaplanmış olup tablodaki tutarlar asgari tutarları göstermektedir.

Tablodan görüleceği üzere, 2022 - 2024 döneminde elektrik satışı yapan 7 elektrik tedarik şirketinin hiçbir beyanname vermediği, 11 şirketin ise eksik tutarda beyanname verdiği tespit edilmiş olup toplam eksik tahakkuk tutarı 19.059.900,87 TL'dir.

Kamu İdaresi cevabında; Belediye sınırları içerisinde hangi tedarikçi firmanın sorumlu sıfatıyla ne kadar elektrik ve havagazı tüketim vergisi tahsil ettiğine ilişkin olarak belediye

başkanlıklarının herhangi bir bilgisinin bulunmadığı; belediyelerde bu süreçleri takip ve kontrol edecek bir mekanizmanın da bulunmadığı; bir kontrol mekanizmasının bulunmaması nedeniyle tedarikçi firmalar tarafından verilen beyannamelerin ve ödenen tutarların doğruluğunun da kontrol edilemediği; elektrik ve havagazı tüketim vergisini tahsil eden firmaların beyannamelerinin doğruluğunun tespiti ve yaşanabilecek vergi kayıplarının önlenmesi amacıyla Altındağ Belediye Başkanlığı tarafından Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve Vergi Denetim Kurulu Başkanlığına yazı yazıldığı; Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun yazıyı ilgisi nedeniyle Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye gönderdiği; Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı İhbar ve İnceleme Taleplerini Değerlendirme Komisyonu tarafından araştırma kararı alındığı; bulguda belirtilen elektrik tedarik şirketlerinin fatura bilgilerine ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığına ve tedarik şirketlerine resmi yazı yazılarak açıklama istendiği; tabloda yer alan şirketlerden elektrik tedarik şirketi (3)'ün toplam 454.013,36 TL tutarında beyanname verdiği; ayrıca söz konu şirkete 454.013,36 TL vergi ziyayı, 258.364,36 TL gecikme zammı olmak üzere toplam 1.116.391,08 TL tahakkuk hesaplandığı; elektrik tedarik şirketi (1)'in Belediye tarafından talep edilen bilgiler için ek süre istediği; ayrıca daha önce Belediyeye hiçbir beyanname vermeyen söz konusu şirketin yazılan yazı sonrasında ilk defa 2025 yılı Ocak, Şubat ve Mart ayları için toplam 282.173,50 TL tutarında beyanname verdiği ve bu aylara ilişkin vergi tahsilinin gerçekleştiği; elektrik tedarik şirketi (2)'nin 218.149,37 TL beyanda bulunduğu; Belediyece söz konu şirketten ay ve yıl bazında ayrı ayrı beyanname vermesinin talep edildiği ve şirketin ek süre talep ettiği; elektrik tedarik şirketi (17)'nin elektrik ve havagazı vergisinden muaf olan kuruluşlara satış yaptığına ilişkin faturaları Belediyeye gönderdiği; Belediyece bulguda belirtilen firmalara ilişkin gerekli takip işlemlerinin yapılacağı; belediyelere söz konusu vergi ile ilgili kontrol mekanizması veya bilgi paylaşılması yönünde genel bir düzenlemenin yapılmasının gelir kaybının önüne geçeceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, elektrik satışı yaptığı halde Belediyeye elektrik ve havagazı tüketim vergisi beyannamesi vermeyen veya eksik tutarda beyanname veren söz konusu vergi sorumlusu şirketlere, mevzuatta yer alan muafiyetler de göz önünde bulundurularak, eksik tutarlar kadar elektrik ve havagazı tüketim vergisinin ve 213 sayılı Kanun'da belirlenen miktar ve usullerde vergi cezaları ile gecikme zamlarının tarh, tebliğ ve tahakkuklarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 12: Bazı Mükelleflerin Şartları Sağlamadığı Halde İndirimli Emlak Vergisi Uygulamasından Faydalanması

Bazı emlak vergisi mükelleflerinin şartları sağlamadığı halde indirimli (sıfır) emlak vergisi uygulamasından faydalandığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci maddesinin ikinci fıkrasında, Cumhurbaşkanının (02.07.2018 tarihinden önce Bakanlar Kurulunun) kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkili olduğu; bu hükmün yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanacağı; muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hükmün uygulanmayacağı; geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

12.05.2005 tarihli ve 25813 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 44 Seri No'lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde, hiçbir geliri bulunmayan ve Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²'yi geçmeyen tek meskene sahip olan mükelleflerin bu Tebliğ ekinde yer alan Taahhüt Belgesini ilgili belediyeye vermeleri halinde bu meskenleri için 2004 yılından itibaren indirimli (sıfır) bina vergisi oranının uygulanmasının uygun görüldüğü; hiçbir geliri olmadığını taahhüt eden mükelleflerin indirimli vergi oranından yararlanabilmeleri için, gelir vergisine tabi hizmet karşılığı elde edilen ücret; ticari, sınai, mesleki ve zirai faaliyet geliri ile menkul ve gayrimenkul sermaye iradı, faiz ve temettü veya benzeri bir gelirin olmamasının gerektiği; mükelleflerin, yukarıda belirtilen türden bir gelir elde etmeleri veya ikinci bir meskene sahip olmaları halinde, bu değişikliği mükellefiyetlerinin bulunduğu belediyeye bildirmelerinin zorunlu olduğu; indirimli vergi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan mükellefler ile durumunda meydana gelen değişikliği bildirmeyen mükelleflerden alınması gereken verginin cezalı olarak ve gecikme faizi ile birlikte alınacağı ifade edilmiştir.

29.12.2006 tarihli ve 26391 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Kanun’un 8’inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan şartları taşıyan kişilerin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m²’yi geçmeyen tek meskene sahip olmaları halinde (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) söz konusu meskene ait bina vergisi oranı 2007 ve müteakip yıllar için sıfıra indirilerek önceki yıllarda her yıl çıkarılan Bakanlar Kurulu Kararları ile birer yıl süreyle yapılan indirim uygulaması kalıcı hale getirilmiştir.

Öte yandan, 09.08.2005 tarihli ve 25901 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 45 Seri No’lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nde, hiçbir geliri olmadığını belgeleyenler ile münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aylık alanların; elde ettikleri ve yıllık tutarı toplamı bina vergisi indiriminden yararlanılan yıldan bir önceki yılda geçerli olan ve Gelir Vergisi Kanunu’nun 103’üncü maddesinde yazılı tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı geçmeyen her türlü menkul sermaye iradı gelirinin, söz konusu mükelleflerin indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlanmalarına engel teşkil etmediği ifade edilmiş olup söz konusu tutar 2024 yılında bina vergisi indiriminden yararlananlar için (2023 yılı gelir vergisi tarifesinin ikinci dilimi) 150.000,00 TL’dir.

27.07.2011 tarihli ve 28007 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 57 Seri No’lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği’nde, belediyelerce emlak vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılmasının gerektiği; bu bağlamda belediyelerce, mükelleflere ait kimlik bilgilerinin İçişleri Bakanlığı Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden, tapu kayıtlarının ise Tapu ve Kadastro Bilgi Sisteminden alınabileceği; ayrıca mükelleflerin şehit, gazi, dul, yetim ve emekli olduklarına ilişkin bilgilerin Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığından elektronik ortamda sağlanmasının mümkün olacağı; belediyelerin emlak vergisi işlemlerinde başta imar birimleri olmak üzere emlak vergisine konu taşınmazlara ilişkin öncelikle kendi kayıtlarında bulunan bilgi ve belgelerden faydalanacakları ve gerek duymaları halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla bildirime konu taşınmazlarda yoklama ve tespit yapacakları ifade edilmiştir.

Altındağ Belediyesinde indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlanan 16.323 mükellefe ilişkin Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden alınan mesken malikiyet bilgilerinin kontrol edilmesi neticesinde; 2.086 mükellefin Türkiye sınırları içinde birden fazla meskene sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu itibarla, mezkur mükelleflerin şartları taşımadığı halde indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlandığı anlaşılmıştır.

Ayrıca, indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlanan söz konusu 16.323 mükellefe ilişkin Gelir İdaresi Başkanlığından alınan Gelir Vergisi Kanunu kapsamındaki beyanname bilgilerinin kontrol edilmesi neticesinde; 578 mükellefin 2020 - 2023 yıllarında elde ettikleri gelirler (gayrimenkul sermaye iradı, ticari kazanç, vb.) nedeniyle Gelir İdaresi Başkanlığına beyanname verdikleri tespit edilmiştir. Dolayısıyla, anılan mükelleflerin şartları taşımadığı halde indirimli (sıfır) bina vergisi oranından yararlandığı anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında; indirimli emlak vergisi uygulamasından faydalanan mükelleflerin kontrolü için Sosyal Güvenlik Kurumundan aktif sigortalıların bildirilmesinin istendiği; Kurum tarafından gelen cevabi yazıda belediyelere elektronik ortamda veri paylaşımı yapılamayacağını belirtildiği; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünden mesken malikiyet bilgileri alınan mükelleflerden 1.589 mükellefin incelendiği; 143 mükellefin ikinci meskene sahip olduğunun tespit edildiği; söz konusu 143 mükellefe ilişkin olarak 292.905,68 TL vergi aslı, 132.237,94 TL gecikme zammı ve 381.380,79 TL vergi cezası olmak üzere toplam 806.524,41 TL tahakkuk ettirildiği; Gelir İdaresi Başkanlığından bilgileri alınan 578 mükelleften 206 mükellefin incelemesinin yapıldığı; 155 mükellefin muafiyet şartlarını taşımadığının tespit edildiği; söz konusu 155 mükellefe ilişkin 347.157,60 TL vergi aslı, 143.683,92 TL gecikme zammı ve 356.165,55 TL vergi cezası olmak üzere toplam 847.007,07 TL tahakkuk ettirildiği; Belediyece inceleme ve takip işlemlerine yönelik olarak gerekli çalışmaların devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, indirimli (sıfır) emlak vergisi oranından yararlanma şartlarını taşımadığı halde gerçek dışı taahhütte bulunmak suretiyle indirimli vergi oranından yararlanan veya durumunda meydana gelen değişikliği bildirmeyen söz konusu mükelleflere, emlak vergisinin ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda belirlenen miktar ve usullerde vergi cezaları ile gecikme zamlarının tarh, tebliğ ve tahakkuklarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 13: Bazı İşyerlerine İlişkin Emlak Vergisinin Meskenler İçin Belirlenen Oran Üzerinden Tarhiyat ve Tahakkukunun Yapılması

İdare hizmet sınırları içerisinde faaliyet gösteren işyerlerinden bir kısmına ilişkin emlak vergisinin meskenlere uygulanacak oran üzerinden tarhiyat ve tahakkukunun yapıldığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 3'üncü maddesinde, bina vergisini, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edenlerin

ödeyeceği; Kanun'un 8'inci maddesinde ise, bina vergisi oranının meskenlerde binde bir, diğer binalarda ise binde iki olduğu; bu oranların, 5216 sayılı Kanun'un uygulandığı büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde %100 artırımlı uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

1319 sayılı Kanun'un "Vergi Değerini Tadil Eden Sebepler" başlıklı 33'üncü maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendinde, bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi, (bu hükmün uygulanmasında bir apartmanın her dairesi bir bina sayılır ve tadil sebebi, yalnız kullanım tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen daire için geçerli olur) durumlarında vergi değerinin tadil edileceği belirtilmiştir.

Ayrıca, Kanun'un "Bildirim verme ve süresi" başlıklı 23'üncü maddesinde, Bu Kanunun 33'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildirimi verilmesinin zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Öte yandan, Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, bina vergisi mükellefiyetinin, bu Kanun'un 33'üncü maddesinin (1) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vukuu bulunduğu tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı hükme bağlanmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "İşyeri" başlıklı 156'ncı maddesinde, ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerlerin işyeri olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, Altındağ Belediyesinin büyükşehir sınırları içinde yer alması nedeniyle işyerlerinde emlak vergisi oranının binde dört olarak uygulanması, ikamete mahsus mahallerin kullanım tarzının işyerine dönüştürülmesi halinde değişikliklerin vukuu bulunduğu tarihi takip eden bütçe yılından itibaren söz konusu taşınmazlara işyerleri için belirlenen oranın uygulanması gerekmektedir.

Defterdarlık ile yapılan yazışma neticesinde İdare sınırları içinde aktif olarak faaliyette bulunan işyerlerinin listesi alınarak 200 adet işyeri örnekleme yapmak suretiyle seçilmiş olup yapılan yoklama neticesinde 61 adet işyeri olarak kullanılan taşınmaza ilişkin emlak vergisi beyannamelerinin hatalı verilmesi veya kullanım tarzı değişikliği yapılmasına rağmen beyanname verilmemesi nedeniyle söz konusu taşınmazlara ilişkin emlak vergisi tarhiyat ve tahakkukunun meskenler için belirlenen binde iki oranı üzerinden yapıldığı görülmüştür.

Söz konusu taşınmazlara, emlak vergisinin binde dört oranında uygulanması, ayrıca 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nda belirlenen miktar ve usullerde vergi cezaları ile gecikme zamlarının tarh, tebliğ ve tahakkuklarının yapılması gerekmektedir.

Kamu İdaresi cevabında; emlak vergisine konu taşınmazların kullanım tarzının tespiti için gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, emlak vergisine konu taşınmazların kullanım tarzına ilişkin denetim, yoklama ve tespitlerin düzenli yapılmaması İdarenin gelir kaybına uğramasına sebebiyet vermekte olup emlak vergisine konu taşınmazların kullanım tarzının tespiti ve söz konusu kullanım tarzı için belirlenen vergi oranının uygulanarak tarhiyat ve tahakkukların yapılması konusunda gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 14: Bazı İşyerlerine İlişkin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatının Yapılmaması

İdare hizmet sınırları içerisinde faaliyet gösteren işyerleri ya da diğer şekillerde kullanılan binalardan bir kısmına ilişkin çevre temizlik vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinde; belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, vergi mükellefinin binaları kullananlar olduğu ve mükellefiyetin binanın kullanımı ile başlayacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin dört ve beşinci fıkrasında çevre temizlik vergisi tarifesi belirtilmiş olup sekizinci fıkrasında ise; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı hükmü ile işyeri ve diğer şekilde

kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu verginin her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılağı üzere, belediye sınırları içinde yer alan ve belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden faydalanan tüm konut, işyerleri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisi mükellefi olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede Belediyenin yetki ve sorumluluk sahasında faaliyet gösteren 200 adet işyeri örnekleme yapmak suretiyle seçilmiş olup yapılan yoklama neticesinde 84 adet işyerininçevre temizlik vergisine ilişkin vergi tahakkukunun yapılmadığı tespit edilmiştir.

Ayrıca, Defterdarlıktan alınan bilgilere göre Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren aktif işyeri sayısının 37.597 adet olmasına rağmen İdare tarafından çevre temizlik vergisi mükellefiyeti tesis edilen işyeri sayısının 25.997 adet olduğu görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında; Belediye hizmet sınırları içinde faaliyet gösteren işyerlerinden alınan çevre temizlik vergisinde İdarenin gelir kaybının olmaması için Ankara Defterdarlığından mükellef kaydı listesinin istenildiği; Ankara Defterdarlığından alınan listeden 288 mükellefin kaydının incelendiği; 129 mükellefin kaydının bulunmadığı; kaydı bulunmayan mükelleflerden 30'una çevre temizlik vergisi kaydının yapıldığı; söz konusu 30 mükellefe ilişkin olarak 205.899,35 TL vergi aslı ve 47.616,32 TL gecikme zammı olmak üzere toplam 253.515,67 TL tahakkuk ettirildiği; çevre temizlik vergisine ilişkin olarak gerekli inceleme ve denetimlerin Belediyece yapılmaya devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, çevre temizlik vergisi mükellefiyetine ilişkin denetim, yoklama ve tespitlerin düzenli yapılmaması İdarenin gelir kaybına uğramasına sebebiyet vermekte olup çevre temizlik vergisi mükellefi işyerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması konusunda gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 15: Belediye Sınırları İçinde İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyet Gösteren İşletmelerin Bulunması

Belediye sınırları içinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyette bulunan işletmelerin mevcut olduğu ve bu işletmelerden alınması gereken işyeri açma izin harcının tahsil edilmediği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Yetkileri ve İmtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasında belediyelerin, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak

kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermeye; gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmaya ve denetlemeye yetkili olduğu ifade edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İşyeri Açma İzni Harcı” başlıklı 81’inci maddesinde; belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir iş yeri açılmasının, iş yeri açma ve izin harcına tabi olduğu belirtilmiştir.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun’un, 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde ise, belediye hudutları ile mücavir alan içinde kalan tüm işyerleri ve işletmelere, işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye belediyelerin yetkili olduğu belirtilmiştir. Diğer yandan, Kanun’daki muafiyet düzenlemesi ile avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren iş yerleri, tabipler, noterler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuştur. İlgili kanunlarında da, bu iş yerlerinin faaliyet sahalarına göre bakanlıklar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından faaliyetleri ile ilgili izin alacakları ve bu izin belgelerinin de işyeri açma ve çalışma ruhsatı niteliğinde olacağı açıklanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca İdare sınırları içerisinde muafiyet kapsamında olan yerler hariç açılacak iş yerlerinin Kamu İdaresi tarafından ruhsatlandırılması ve bu iş yerlerinden söz konusu harcin tahsil edilmesi gerekmektedir.

Defterdarlık ile yazışma yapılarak İdare sınırları içinde aktif olarak faaliyette bulunan işyerlerinin listesi alınmış olup İdarenin verileri ile karşılaştırılmıştır. Buna göre örnekleme usulüyle seçilen 200 adet işyeri üzerinde yapılan incelemede 66 adet işyerinin ruhsatlandırıldığı, 18 adet işyerinin muaf olduğu, 116 adet işyerinin ise işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösterdiği tespit edilmiştir.

Ayrıca Kamu İdaresinin yetki ve görev sınırları içinde 37.597 adet faal işyeri bulunduğu, idare tarafından toplam 25.467 adet işyeri açma ve çalışma ruhsatı verildiği ve Mali Hizmetler Müdürlüğünden temin edilen çevre temizlik vergisi aktif mükellef listesinde 25.997 adet aktif işletmenin kayıtlı olduğu tespit edilmiştir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı olmaksızın faaliyet gösteren bu işletmeler, belediyenin etkin bir denetim görevi yürütememesine ve işyeri açma izin harcının tahsil edilememesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında; Belediye Zabıta Müdürlüğü ekiplerince 2024 yılında 17.881 adet, 2025 yılında 8.633 adet iş yerinin denetlendiği; bu denetimler kapsamında 2024 yılında 1.772 adet, 2025 yılında ise 906 adet işyerine iş yeri açma ve çalıştırma ruhsatı olmadığından tutanak tanzim edildiği; iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyet gösteren işletmelere yönelik olarak denetimlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresince yetki ve görev alanındaki işletmelerin, işyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olanları da dikkate alarak, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının bulunup bulunmadığının takibinin sağlanması ve buna bağlı olarak da işyeri açma izni harçlarının tahsil edilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Kuruma Ait Taşınmazların Değer Tespit Çalışmalarının Tamamlanmamış Olması	2022	Yerine Getirilmedi	Söz konusu husus “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde “Taşınmaz Kayıt İşlemlerinin Tamamlanmaması” başlığıyla bulgu konusu yapılmıştır.